

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора Стрельченко Оксани Григорівни на дисертацію Петриченко Валентини Вячеславівни на тему «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні», представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – Право

Щодо ступеня актуальності обраної теми дисертації варто відзначити наступне. Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена рівнем важливості наукового осмислення теоретичних та гостротою прикладних проблем адміністративно-правових засад діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні. Тут варто зосередитись на декількох аспектах. По-перше, сучасний розвиток правової держави та демократичного суспільства вимагає забезпечення рівних прав і можливостей для всіх громадян, незалежно від їхньої гендерної належності. В умовах євроінтеграційного курсу України зростає потреба у вдосконаленні національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів у сфері гендерної рівності. Міністерство внутрішніх справ України відіграє ключову роль у впровадженні механізмів захисту від дискримінації та забезпеченні ефективної реалізації гендерної політики.

По-друге, гендерна нерівність у сфері безпеки та правопорядку залишається актуальною проблемою. Діяльність МВС щодо запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, сексуальним злочинам, а також забезпечення рівного доступу жінок і чоловіків до правоохоронних органів вимагає належного адміністративно-правового регулювання. Недостатність правових інструментів та процедурних механізмів ускладнює досягнення цілей державної політики у цій сфері.

По-третє, структурні та організаційні аспекти діяльності МВС також потребують наукового осмислення та вдосконалення. Йдеться про

підвищення рівня представництва жінок у правоохоронних органах, формування гендерно-чутливого середовища в системі МВС, а також покращення підготовки кадрів щодо питань рівності прав та недискримінації.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена необхідністю розробки ефективних адміністративно-правових механізмів, що сприятимуть реалізації гендерної політики в діяльності МВС, забезпеченню рівних можливостей для всіх громадян та підвищенню рівня довіри до правоохоронних органів у контексті демократичного розвитку України.

Щодо обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у докторській дисертації, їх новизни й значення варто зауважити наступне. Дисертація містить наукові положення, висновки та рекомендації, обґрунтування яких висвітлено в дисертації належно. Зміст дисертаційного дослідження відбиває логіку предмета наукового дослідження, він передбачає аналітику як теоретичної, так і практичної проблематики теми і кореспондуючих джерел. Дисертанткою опрацьовано достатню кількість теоретичних та нормативних джерел, що свідчить про різнобічний аналіз реальної теоретичної та прикладної проблематики теми дисертаційного дослідження. Дисертантка продемонструвала глибокі знання за темою дисертації, вміння аналізувати наукові підходи до вирішення фокусних питань адміністративно-правових засад діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні, запропонувала з належним обґрунтуванням висновки теоретичного характеру, пропозиції щодо вдосконалення чинних нормативно-правових актів, які регулюють ці питання. Наведене вище свідчить про належне обґрунтування наукових положень, висновків та рекомендацій, які були сформульовані у дисертації.

Дисертація містить чимало наукових положень, висновків та рекомендацій, які мають важливе загальнонаціональне значення, що полягає у можливості застосування таких положень, висновків та

рекомендацій у науково-дослідній сфері, законотворчій діяльності та освітньому процесі. На користь вказаного свідчать, зокрема, й два акти впровадження результатів дисертації, які додані до дисертації.

Дисертація містить достатньо наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни. Мета дисертаційної роботи полягає у визначенні змісту, сутності та характерних особливостей сильних і слабких сторін діяльності Міністерства внутрішніх справ України в контексті його участі у створенні безпечного, рівного та інклюзивного середовища для всіх громадян, незалежно від їхньої гендерної належності, задля пошуку шляхів підвищення її ефективності в загальному та конкретному (правоохоронному) контексті. Для досягнення поставленої перед дисертаційним дослідженням мети, було визначено ряд релевантних завдань, які мали бути вирішені у дисертації. Аналіз наукових положень, висновків та рекомендацій, наведених у дисертації, свідчить, що автором дисертації було послідовно та логічно вирішено кожне з завдань, поставлених у роботі, досягнуто мету дослідження.

Варто підтримати пропоновані авторкою дисертації ключові компоненти адміністративно-правового механізму реалізації гендерної політики Міністерством внутрішніх справ розглядати у контексті співвіднесення їх з відповідними напрямками реалізації ним гендерної політики, однак з уточненням того, що: інституційний компонент визначає структури, відповідальні за реалізацію гендерної політики, та розподіл повноважень між ними; нормативний компонент передбачає наявність правових актів, які регулюють гендерні відносини в межах структур Міністерства внутрішніх справ; фінансовий компонент забезпечує наявність фінансових ресурсів для її реалізації; моніторингово-оціночний, освітній, аналітичний, комунікаційно-просвітницький, мотиваційний, арбітражний компоненти, а також компонент взаємодії репрезентують самі собою наявність конкретного інструментарію діяльності уповноважених суб'єктів

на реалізацію гендерної політики Міністерством внутрішніх справ України. Окрім того, в рамках дослідження авторкою проаналізовано значну кількість нормативно-правових актів, норми яких визначають адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні, виявлено колізії в правовому регулюванні відповідної сфери суспільних відносин та запропоновано релевантні шляхи їх подолання. Такий підхід заслуговує схвалення та підтримки.

Заслуговує підтримки й пропоноване автором дисертації наукові положення щодо інтерпретації значення форм і методів реалізації гендерної політики Міністерства внутрішніх справ, які своїм існуванням забезпечують: а) прийняття відповідних нормативно-правових актів для встановлення правил, стандартів і положень, що регулюють гендерні питання, а також актів індивідуальної дії щодо конкретної життєвої ситуації; б) розпорядження бюджетними коштами для фінансування програм та проектів, спрямованих на реалізацію гендерної політики; в) підготовку та розроблення програм та стратегій у сферах компетенції Міністерства внутрішніх справ, а також їхнє безпосереднє виконання; г) проведення кампаній, семінарів, тренінгів, розповсюдження інформації через ЗМІ та інші канали для підвищення обізнаності громадськості у гендерних ролях, стереотипах і нерівностях між чоловіками та жінками та залучення їх до участі у прийнятті рішень публічного значення у цій сфері; д) координацію та взаємодію суб'єктів системи Міністерства внутрішніх справ в аспекті виконання покладених на них функцій гендерної політики; е) встановлення організаційних правил діяльності суб'єктів системи Міністерства внутрішніх справ; ж) проведення систематичного моніторингу та оцінки результатів реалізації впроваджених дій з метою коригування стратегій та програм відповідно до потреб і досягнутого прогресу у сфері забезпечення гендерної рівності.

У дисертації міститься значна кількість й інших наукових положень, висновків та рекомендацій, які характеризуються високим ступенем наукової новизни.

Щодо повноти викладу наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, дотримання академічної доброчесності варто відзначити наступне. Дисертаційне дослідження є завершеною системною науковою працею, виконаною її автором самостійно. Дисертація відповідає вимогам, які ставляться до дисертації на здобуття ступеню доктора філософії: як стосовно змісту, так і стосовно оформлення.

Грунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, її автором опубліковано наукові праці у загальній кількості сім наукових публікацій, серед яких чотири статті – у наукових фахових виданнях, визначених МОН України як фахові з юридичних наук та три тези доповідей, які оприлюднено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях.

Аналіз кількості та якості наукових праць, які були опубліковані, грунтуючись на матеріалах дисертаційного дослідження, дає підстави стверджувати про їх відповідність Наказу МОН України від 23 вересня 2019 року № 1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Таким чином, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертації, повною мірою викладені у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Проаналізувавши текст дисертаційного дослідження є всі підстави узагальнити наступне: дисертація виконана з дотриманням законодавства про захист авторських прав; в дисертації наявні релевантні посилання на використані інформаційні джерела, дані, відомості; у дисертації використані результати наукової діяльності, факти, джерела інформації, які є достовірними; в дисертації не виявлено академічного плагіату,

фальсифікування, фабрикування. Дисертація виконана з дотримання вимог академічної доброчесності.

Щодо зауважень й дискусійних питань стосовно положень докторської дисертації варто звернути увагу на наступне. Рецензія на дисертацію - позитивна. Між тим, потребують уваги й певні аспекти, щодо яких авторці дисертації було б доцільно надати пояснення при захисті дисертації.

1. У дослідженні розглядаються адміністративно-правові засади реалізації гендерної політики в діяльності МВС, проте не завжди чітко окреслено, які саме нормативно-правові акти потребують удосконалення та які прогалини існують у чинному законодавстві. Було б доцільно провести детальніший аналіз конкретних норм та надати рекомендації щодо їхнього реформування.

2. Робота містить загальні висновки про діяльність МВС у сфері гендерної політики, однак недостатньо враховує практичні аспекти реалізації цих заходів. Важливо доповнити дослідження статистичними даними, соціологічними опитуваннями, експертними оцінками щодо ефективності вже впроваджених ініціатив.

Дисертація порушує питання гендерного балансу у правоохоронних органах, але не аналізує конкретні перешкоди для кар'єрного зростання жінок у системі МВС, а також рівень гендерної компетентності серед керівного складу. Додаткове дослідження цих аспектів сприяло б комплекснішому висвітленню проблеми.

Висловлені вище зауваження та рекомендації самі по собі є дискусійними та відображають авторське бачення рецензентом певних положень дисертації. Вони не знижують вагоме наукове значення дисертації та позитивне враження від неї.

Висновок. за своїм змістом дисертація Петриченко Валентини Вячеславівни на тему «Адміністративно-правові засади діяльності МВС щодо реалізації гендерної політики в Україні» відповідає спеціальності 081

«Право» та вимогам, встановленим у Порядку підготовки здобувачів вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 року № 283), наказу МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її авторка – Петриченко Валентини Вячеславівни – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

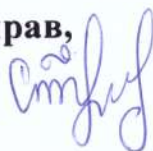
Рецензент:

завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін

Навчально-наукового інституту прав та психології

Національної академії внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор

Оксана СТРЕЛЬЧЕНКО

